

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1099523/4

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליהו הישיריק, הרב מיכאל עמוס, הרב אברהם שינדלר

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שרון פרילינג)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד רפי שדמי ועו"ד ניסים שלם)

הנדון: מזונות אישה בעת שיש 'עננה' על זכאותה להם אך טרם נפסק כי הפסידתם

פסק דין

לפנינו ערעור על החלטת בית הדין האזורי בתל אביב שלא לפסוק למערערת מזונות, גם לא מזונות זמניים.

רקע – הכרעת בית הדין האזורי ושלביו הקודמים של ההליך בבית הדין הגדול כדי ליתן רקע, נעתיק מהחלטת בית הדין הגדול מיום כ"ז באדר תשע"ח (14.3.18) שבה נכתב כדלהלן:

הוגשה בפנינו בקשה לרשות ערעור על החלטת בית הדין הרבני האזורי בתל אביב שקבע בסיום הדיון שהתקיים לפני כשנה וחצי – ביום כ"ו באלול תשע"ו (29.9.16) כדלהלן:

לאור האמור בפרוטוקול אין בית הדין פוסק בשלב זה מזונות [...] באי כוח הצדדים ינסו להגיע להסכמה בעניין המזונות. ככל שלא ייפסקו מזונות לאשה, הסכום שישולם ייגרע מחלקה ברכוש. בית הדין פונה לבאי כוח הצדדים להמשיך בניהול המשאומתן להגיע להסכם כולל.

עד כאן ציטוט מאותה החלטה של בית הדין.

לאחרונה, ביום כ"ג בשבט תשע"ח (8.2.18), חזר בית הדין האזורי בתל אביב על אותה החלטה וכך כתב:

בית הדין מצייין כי בתום הדיון האחרון שהתקיים בתאריך 29.9.16 [במקור נכתב: 2017 אולם מדובר בטעות סופר] נתן בית הדין את החלטתו ולפיה:

"לאור האמור בפרוטוקול אין בית הדין פוסק בשלב זה מזונות [...] באי כוח הצדדים ינסו להגיע להסכמה בעניין המזונות ככל שלא ייפסקו מזונות לאשה, הסכום שישולם ייגרע מחלקה ברכוש. בית הדין פונה לבאי כוח הצדדים להמשיך בניהול המשאומתן להגיע להסכם כולל."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היות שבקשתה האחרונה של האישה נובעת גם היא מנושא המזונות ולאור החלטת בית הדין דלעיל, הרי שבית הדין אינו נענה לבקשה, ובית הדין שב ופונה לבאי כוח הצדדים לנהוג ברוח החלטת בית הדין דלעיל.

עד כאן ציטוט מההחלטה האחרונה של בית הדין האזורי.

באת כוח האישה הגישה בעבר לבית הדין הגדול בקשה לרשות ערעור, אולם בית הדין הגדול קבע שהיות שהצדדים מצויים במשאומתן יש להמתין עד למיצוי הליך הגישור.

הליך הגישור מוצה זה מכבר ללא שהצדדים הגיעו להסכמות, ועל כן הוגשה הבקשה מחדש לפסיקת מזונות אישה.

מדובר בבקשה לפסיקת מזונות אישה שמונחת כאמור זה זמן רב על שולחנו של בית הדין האזורי, וכידוע חיוב הבעל במזונות אשתו הוא משורשי חיובי האישות.

הנימוק לאיפסיקת המזונות כפי שכתב בית הדין האזורי בהחלטתו היה: "לאור האמור בפרוטוקול אין בית הדין פוסק בשלב זה מזונות."

בתקנות הדיון (תקנה קמב) נכתב:

הוגש ערעור על פסק דין שניתן ללא נימוקים – רשאי בית הדין הגדול, גם טרם התחלת הדיון בערעור, להורות לבית הדין האזורי לתת נימוקים בתוך הזמן שיורה.

לאור האמור:

א. מבוקש מבית הדין האזורי לנמק את החלטתו לאיפסיקת מזונות אישה – עובדתית והלכתית [...]

עד כאן ציטוט ההחלטה של בית הדין הגדול.

בית הדין האזורי השיב לבית הדין הגדול כדלהלן:

בדיון הועלו טענות כבדות כנגד האישה שלכאורה על פיהן אין האישה זכאית למזונות. מפאת כבודה של האישה לא נומק בהחלטה עניין זה אך נרמז.

אין בית הדין יכול לחייב את הבעל במזונות כאשר ישנה עננה כבדה על זכאותה לכך, אך בית הדין הציע לצדדים הצעה שיוכלו לעמוד בה בנסיבות התיק.

עד כאן תשובת בית הדין האזורי. בעקבות תשובה זו התקיים הדיון לפנינו.

טענות הצדדים

בדיון טענה באת כוח המערערת:

זו החלטה שגויה והיא לא מאפשרת לאישה להתקיים. הם נשואים שלושים ושתים שנים, והיא תלויה בו כלכלית, מעולם לא עבדה. מדובר בבעל שמחזיק הון של מאות מיליוני דולרים [...]

טרם שהוכחה הטענה שלכאורה לא מגיע מזונות, אז מגיע מזונות [...] לאיש אין כלל הוכחות. לו היה, הוא היה מביא. היה דיון לפני כחודש [...]

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הארון עצמו כתביעת הגירושין הוא כותב ש"למען ההגנות", ואני מצטטת מסעיף 7, "מודיע הבעל שהוא מסכים לשלם תשלומים חודשיים שיקווצו בסוף ההליך הרכושי".

בעניין היכולות הכלכליות של הבעל אמרה:

אפנה אתכם למסמך של הסכם מול מס הכנסה – זה בנספח ח' – שיש לו זכויות בנאמנות של מאה ארבעים ושישה מיליון דולר וצירפנו פירוט של החשבון שלה וזה בלי כרטיסי אשראי.

בעניין גובה הסכום של המזונות אמרה: "ביקשנו מאה אלף ועוד רכב שהוא מכר לה אותו." ולדבריה: "האישה לקחה הלוואות על מנת להתקיים וכעת היא במינוס בבנק של שלוש מאות אלף ש"ח."

לבסוף אמרה:

הייתה התראת ניתוק חשמל. לאיזה ביזיון נביא את האישה? ! ככה מנוהל הליך משפטי? ! כאן זו התעללות. רומסים אותה שנה וחצי, גם גט כזה לא יכול להיות כשר!

בא כוח המשיב ענה:

בני הזוג האלו לא יחזרו לשלום בית, הם פרודים כשנתיים. הבעל אמר בבית הדין האזורי שהאישה טמאה בעיניו; הבעל אולץ לעזוב את הבית. הוכח בשלוש הזדמנויות שונות שהאישה התייחדה בבית הצדדים ובמלון [...] וישנה ונרדמה אצל אדון [...] בספה. וטענת ההגנה שלה הייתה שהוא הומו.

בית הדין שאל את בא כוח המשיב: "יש לכך תיעוד בפרוטוקול על שלוש הזדמנויות? זה התברר בבית הדין האזורי?" על כך השיב הלה: "האישה הודתה שנרדמה איתו, שהיא אמרה שהוא הומו." ובית הדין העיר: "אתה מדבר על עובדות. ייתכן שזה היה. בפרוטוקולים אין את העובדות, יש דבר אחד שהיא נרדמה [...]"

בהמשך הדיון אמר עוד בא כוח המשיב: "אלו נישואין על הנייר הם גוועו [...] יש לנו הוכחות ברורות והודאה מפי האישה. היה לה קשר עם מישהו אחר. ואישה כזו אינה זכאית למזונות." ובית הדין שב והעיר: "הטענה הייתה לא שגם אם זה נעשה מגיע לה, אלא שזה לא הוכח בשלב זה."

עוד אמר בא כוח המשיב:

יש מספיק נתונים מפי האישה, הם פרודים שנתיים. ויש לנו דיון הוכחות בעוד פחות מחודש. לא נכון להיכנס כעת באמצע עבודת בית הדין הרבני. בית הדין האזורי יודע שלא מגיע לה מזונות [...]

לפני כמה חודשים הוא העביר לאשתו מאה וחמישים אלף ש"ח, לא במתנה [...]

בעניין ההצעה שייפסקו מזונות ובעתיד אם ייפסק שהאישה אינה זכאית למזונות יקווצו הסכום מהרכוש המגיע לאישה, השיב בא כוח המשיב: "הייתה לנו הצעה במסגרת כוללת, בחדא מחתא. הם הלכו לבית המשפט לענייני משפחה לגבי הרכוש [...] נשמטה הקרקע כעת."

בעניין העברת הסכום של מאה וחמישים אלף ש"ח, השיבה באת כוחה: "המאה וחמישים אלף זה לכיסוי הוצאות שבת של הבר מצווה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עד כאן טענות ומענות הצדדים.

דיון והכרעה

עתה ניגש להכרעה:

לאחר העיון במכלול החומר שהונח לפני בית הדין בית הדין מקבל עקרונית את הערעור: בית הדין אינו מוצא מקום לקבוע כבר עתה, עוד קודם למתן פסק דין בתביעת הגירושין או בתביעת המזונות, כי האישה איבדה את זכאותה למזונות.

אין בקביעה שכתב בית הדין האזורי "ישנה עננה כבדה על זכאותה לכך" משום סיבה מספקת שלא לפסוק מזונות, ולו מזונות זמניים.

נוסיף: לבית הדין האזורי היה זמן די והותר – חודשים רבים מאוד – כדי להגיע למסקנה סופית ולהוציא פסק דין.

כידוע, כל איש בישראל הנושא אישה כדת משה וישראל חייב במזונותיה ובמדורה, וכמבואר בשולחן ערוך (אבן העזר סימן סט סעיפים א–ב) "כשנושא אדם אישה מתחייב לה בעשרה דברים, אלו הן העשרה דברים: מזונותיה וכסותה [...] ועוד מבואר (בסימן עג) שחייב אף במדורה ובכלי הבית. כלומר בד בבד עם הנישואין, על כל בעל יש חזקת חיוב לשלם מזונות לאשתו, וחייב זה הוא משורש חיובי האישות.

כל עוד לא הוכח שהאישה אינה זכאית למזונות, הבעל חייב במזונותיה ובמדורה.

יצירת מצב מתמשך שבו הבעל לא מחויב במזונות ובמדור, כאשר אין לאישה מקורות הכנסה משלה אינה נכונה. היא נוגדת את ההלכה שנקבעה שהבעל חייב במזונות אשתו. בנוסף לכך: מצב זה יגרום לאישה לקבל את כל תכתיבי הבעל ובלתי-כרירה להתגרש, כאשר כאמור בית הדין לא פסק חיוב בגירושין.

אם בית הדין האזורי סבור היה שהבעל פטור ממזונות אשתו היה עליו להוציא פסק דין מנומק ברוח דברים אלו זה מכבר.

על כן בשלב זה, מאחר שכאמור מדובר כבר במצב מתמשך, בית הדין דוחה את הבקשה לדחות עוד את פסיקת המזונות ולהמתין לדיון נוסף – או דיונים נוספים – בבית הדין האזורי ולהמתין אחר כך לסיכומים ולמתן פסק דין סופי.

אם בעתיד יחייב בית הדין את האישה בגט ויפסוק שהבעל פטור היה ממזונות אשתו, יוכל הבעל לבקש החזר רטרואקטיבי של דמי המזונות ששילם. בנתוני תיק זה יוכל הבעל בעתיד לגבות את הכספים מחלקה ברכוש המשותף.

כלומר, הליך זה של פסיקת מזונות זמניים כלל לא יפגע בזכויותיו של הבעל. אם אכן ייפסק בעתיד שלא הייתה האישה זכאית למזונות, כל הכסף יוחזר לו על ידי מתן פסק דין.

אין קשר בין זה לטענת בא כוח המשיב שעניינים אלו בסמכות בית המשפט:

בית הדין אינו קובע כאן קביעה רכושית. בית הדין מציין שאם יתברר בעתיד שלא היה מקום לחייב במזונות – כל הכספים שגבתה האישה למזונותיה יהפכו לחוב כספי שלה כלפי הבעל, ועליה יהיה להשיבם לו כמו כל חוב אחר. בתיק זה אפשר יהיה לגבותו מחלקה ברכוש שייפסק לה בבית המשפט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מסקנות ומתן הוראות

על פי האמור מוחלט:

א. הערעור מתקבל.

ב. החלטות בית הדין האזורי מיום כ"ו באלול תשע"ו (29.9.16) ומיום ד' בניסן תשע"ח (20.3.18) ביחס למזונות האישה, מבוטלות.

ג. החלטת בית הדין הגדול ניתנת כסעד זמני ודחוף ולאור רמת החיים הגבוהה שבה חיו הצדדים ומדין "עולה עמו":

בית הדין מחייב את הבעל לשלם לאלתר את כל החיובים השוטפים של הבית שבו מתגוררת האישה ב[...] (כולל חובות עבר) – חשמל, מים, ארנונה, טלפון, טלפון סלולארי, עזרת, שירותי שמירה ואחזקה – ואת ההוצאות רפואיות של האישה כפי שהיה בעבר. וכן מחייב אותו בית הדין להעמיד לרשות האישה רכב ולשאת באחזקתו כפי שהיה בעבר.

ד. בנוסף לכך בית הדין מחייב את הבעל לשלם לאשתו למזונותיה השוטפים סך של עשרים וחמישה אלף ש"ח לחודש החל מיום ט"ז באייר תשע"ח (1.5.18).

ה. פסק דין זה למזונות זמניים יהיה בתוקף עד לפסק דין סופי שייתן בית הדין האזורי בתביעת המזונות שהוגשה בפניו.

ו. אם יגיע בית הדין האזורי למסקנה שיש לחייב את הבעל במזונות, עליו לשמוע את הצדדים בעניין הוצאותיהם ורמת החיים שבה חיו, ובהתאם לכך לקבוע את שיעור המזונות הקבועים, ואת מועד תחולתם.

ז. אם בית הדין האזורי יגיע למסקנה שלא מגיעים לה מזונות – הסכומים ששולמו למזונותיה על פי פסק דין זה, יקוזזו או ייפרעו מחלקה ברכוש המשותף.

ח. פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים של הצדדים.

ניתן ביום ג' בסיוון התשע"ח (17.5.2018).

הרב אברהם שינדלר

הרב מיכאל עמוס

הרב אליהו הישיריק

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה